

LUD

Organ Spółki Wydawniczej — Wychodzi raz na tydzień.

ROK II

KURYTYBA, DNIA 9 CZERWCA 1921.

Nr. 24.

Adres dla listów: — Curityba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curityba, Avenida: Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil.

Warunki prenumeraty:

W Brazylii rocznie	10\$000
Półrocznie	5\$500
Kwartalnie	3\$000
Miesięcznie	1\$000
W Argentynie	10 pezów
W Ameryce Północnej i Kanadzie	9.50 dol.
W Europie	12\$000
Numer poszczególny	200 rs.

Ratyfikacja pokoju ruskiego.

Pisaliśmy już o znaczeniu pokoju w Rydze, przytoczyliśmy ważniejsze punkta traktatu. Wracamy jednak jeszcze do tematu przytaczając obrady sejm ratyfikacji pokoju w Rydze.

Pierwszy głos zabrał prezydent ministrów Witos.

MOWA PREZYDENTA WITOSA:

Wysoki Sejmie! Miedzy ostatnim a dzisiejszym posiedzeniem Sejmu dokonaly się wypadki, majace niezwykla historyczna donioslosc w zyciu naszego narodu i państwa. Dnia 19 marca podpisany zostal w Rydze traktat pokojowy, zaś w dwa dni potem odbył się na Górnym Śląsku plebiscyt, którego wynik zdecydował o jego przynależności do Polski. Przekładając Wysokiemu Sejmowi do ratyfikacji traktat ryski, uważamy za wskazane słów kilka mu poświęcić.

Jest to pierwszy traktat pokojowy po zakończeniu zwycięskiej wojny, jaki zawarło odrodzone państwo polskie. Jest to więc pierwszy o znaczeniu międzynarodowym akt państwowy, dokonany przez Rzeczpospolitą. Traktat ryski jest wymownym dowodem dobrej woli umiarkowania i szczerze demokratycznych intencji rządu i narodu polskiego. Mimo orężnych sukcesów na polu walki przystąpiliśmy do układów z silnym zamiarem doprowadzenia do pokoju nie na zasadzie wykorzystania naszej szlachliwej sytuacji militarnej, ale na zasadzie porozumienia.

Nie wdając się w szczegółowy rozbiór traktatu, należy stwierdzić z naciskiem, że pokój ryski, jako wynik wzajemnego porozumienia się stron interesowanych, ustala w sposób definitywny całą wschodnią granicę Rzeczypospolitej. Traktat jako taki, to platforma na której nastąpić ma praktyczne realizowanie jego treści.

Rząd zdecydowany jest szczerze i lojalnie dotrzymać zobowiązań traktatu, nie mieszając się niczem w sprawy wewnętrzne państw z nami się układających i oczekując tego samego od drugiej strony wy-

magać będzie, aby ta druga strona niczem nie naruszyła zobowiązań w traktacie przyjętych. Proszę Wysoką Izbę o zatwierdzenie traktatu ryskiego w całości.

Po przemówieniu p. prezydenta ministrów przyjęto ustawę o ratyfikacji traktatu pokoju w Rydze w 1 czytaniu, potem przystąpiono do 2 czytania.

Referent komisji dla spraw zagranicznych, poseł Kiernik: Rząd polski od początku stał na stanowisku, że pokój nie może być narzucony przeciwnikowi i nie może być pokojem zwyciężskim dla zwyciężonego, lecz pokojem porozumienia. Naród polski stanął na stanowisku samostanowienia narodu. Pokój ten zapewnia nam również ustalenie granic wschodnich. Traktat rozstrzyga wyrażnie, że sprawa uregulowania granicy między Polską i Litwą jest sprawą wewnętrzną tych państw, do której Rosja wtrącać się nie może. Poza tem wprowadzono poprawki, które zaakragliły nasze granice, włączając do państwa około 3.000 kil. kwadratowych.

Kwota 30 milionów w złocie, osiągnięta z rosyjskiego banku państwa, wydaje się nam korzystną. Rosja zobowiązała się ponadto zwrócić tabor waskońtorowy, a za szerokotorowy zapłacić 27 milionów w złocie. Zostaliśmy również zwolnieni od odpowiedzialności za jakikolwiek długi imperjum rosyjskiego. Ważne są postanowienia w sprawie umów handlowych i przemysłowych. Obaszar, który na mocy tego traktatu zostaje przyłączony do Polski, wynosi niemal trzy piąte obszaru naszego państwa. Jest to obszar opustorzony i wyludniony. Staje więc przed nami ogromne zadanie gospodarcze i cywilizacyjne.

Bohaterstwo naszego żołnierza wywalczyło nam ten traktat i o ofiarach tego żołnierza i jego wodzów rowinniśmy w tej chwili pamiętać. Wnoszę przyjęcie traktatu w całości.

Pos. de Rosset: Protesty Po-

laków, którzy zostają poza granicą naszego państwa, powinny pokazać całemu światu, jak umiarkowane są warunki, któreśmy przyjęli. Mam nadzieję, że rząd nasz pilnie baczyc będzie, by samodzielność Białorusi i Ukrainy była taka, aby obywatelom polskim w tych krajach nie działo się źle.

Przemawiali jeszcze: Poseł Stanisław Grabski poseł Falkowski poseł Perł i poseł Poniatowski.

ZYDZI PRZECIWKO POKOJOWEMU TRAKTATOWI!

Posel Hirschhorn w imieniu żydowskiego stronnictwa ludowego oświadcza, że będzie głosował przeciw ratyfikacji. Poseł Farbstein w imieniu klubu posłów narodowych żydowskich oświadcza, że klub jego wstrzyma się od głosowania. Na tem odczeczono rozprawę.

Dnia 15 kwietnia posiedzenie Sejmu trwało z przerwą obiadową przez cały dzień. Przyszło nie tylko do ratyfikacji w drugim i trzecim czytaniu traktatu ryskiego, ile także do wyzerpania obfitego porządku obrad. Pierwszy zabrał głos poseł Dębski: „Zawarcie pokoju przyjęto z radością, zwłaszcza wśród mas chłopskich, które najbardziej cierpiały wskutek wojny. Traktat nie realizuje wszystkich dążeń politycznych, jakie naród nasz postawił sobie w tej wojnie. Stało się to nie tylko wskutek trudności, stawianych nam przez nieprzyjaciela. Przyczyniło się do tego także to, że odosobnienie bolszewików było tylko pozorne, bo znajdowali oni poparcie na zachodzie, w przeciwstawianiu się przebudowie życia na wschodzie Europy. Również to zawazyło na szali, że ze względu na plebiscyt zależało nam na szybkim zawarciu pokoju. Trzeba bezstronnie przyznać, że delegacja nasza w Rydze rzeczywiście była wykładnikiem siły i rozumu naszego społeczeństwa. Mam nadzieję, że pokój ten będzie trwały, gdyż opiera się na pewnych koniecznościach życiowych. Taką koniecznością życiową jest istnienie Ukrainy i Białorusi. Wierzymy, że stosunek nasz z narodem rosyjskim złoży się na podstawie porozumienia i w myśl tych zarysów, które tworzy traktat ryski. Na straży jednak tego pierwszego naszego samodzielnego aktu międzynarodynarodowego musi stać się materialna i moralna społeczność polskiego. Traktat przesadza sprawę naszej granicy wschodniej. Odtąd zarówno sprawa Galicji wschodniej, jak i inne wewnętrzne kwestje tyłko do nas należą. Chodzi przy-

wraca do macierzy polskiej, poczuła naprawdę, że wchodzi do państwa konstytucyjnego, że znajduje w niem poszanowanie religii, języka i swobodnego rozwoju kulturalnego. Wierzymy, że minister spraw wojskowych potrafi osiągnąć podporządkowanie się wojska pod administrację cywilną. Co się tyczy spraw ekonomicznych i tych warunków, w jakich delegacji nasza pracowała, nie można było więcej osiągnąć. Zastrzeżenie, że Polska pozostawia sobie wolną rękę co do uregulowania tranzytu z Niemcami i Austrią na Białorusi, Ukrainę i Rosję, zdaniem naszym, bynajmniej nie wytworza jakiejś barjery. Pragniemy jak najrychlej nawiązania stosunków gospodarczych z krajami, z którymi zawieramy pokój. Jest to tylko fakt obrony przed Niemcami. Wierzymy, że wojna ta była ostatnim już objawem imperjalizmu rosyjskiego, który wrogie czynniki starały się narzucić ludowi rosyjskiemu. Mam nadzieję, że stosunki się tak ułożą, iż będziemy mogli pokazać światu, że sami umiemy w odpowiedni sposób urządzić się na wschodzie Europy. Klub nasz będzie głosował za ratyfikacją.

Zabierali jeszcze głos: poseł Czerniewski poseł Waszkiewicz poseł Starowieyski. Rząd nasz powinien użyć wszelkiej presji, by przesładowania Polaków w Rosji już raz się skończyły. Zgłasza rezolucję: Sejm wyzwa rząd, aby wszelkimi możliwymi środkami spowodował rząd sowiektów do ścisłego przestrzegania artykułu 7 traktatu pokojowego, gwarantującego ludności polskiej w granicach Rosji, Ukrainy i Białorusi pozostałej wolność wykonywania swojej religii, tudzież rozwoju swojej kultury i języka.

W głosowaniu przyjęto ustawę o ratyfikacji jednogłośnie w drugim i trzecim czytaniu. Uchwalono też rezolucję posła Starowieyskiego.

O miłości Ojczyzny.

IV.

DOBRODZIEJSTWA OŚWIATY.

„Lecz zeklinam' niech żywi nie tracą nadziei i przed narodem niosą oświaty kaganiec”.

Słowa powyższe, przekazane narodowi naszemu testamentem nieśmiertelnej pamięci Wieszcza, zawierają wielkie przykazanie narodowe wkładając na nas twarde obowiązki i wskazują uwezaniedbane drogi, któremi podążać wytrwale musimy, jeśli chcemy utrzymać się na powierzchni,

wzniesić się no wyższy szczebel cywilizacji i kultury! słowem jeżeli chcemy sprościć nieubłagany wymogom życia społecznego i polepszyć swój los nieścześnieśliwy.

Słowa te nakazują wszystkim żywym, aby niestrudzenie podążali w kierunku przez nie wytoczonym, by pracą swą przyczynili się do wzrostu uświadomienia w narodzie i pomnażali dobrok kulturalny ubiegłych stuleci.

„Oświata ludu dokona — cudu!” Maksymę tę powtarzają młodzi i starzy. Zdobi ona nagłówek wiele pism ludowych, w tysiącach artykułów zużyto ją jako motto i niema bodaj jednego zgromadzenia, jednego obchodu, na którymby ją nie akcentowano inie parafrazowano-na wszystkie sposoby. Słowem — jest ona da ustach wszystkich i zdawaćby się mogło, że wnikała już w krew i kości naszego społeczeństwa jako dogmat nie wzruszony.

Niestety jest to smutnym losem wszelkich aforyzmów, że przez częste powtarzanie, stają się zdawkowym frazesem, utartym komunałem i tracą jako takie, wręczając się. — Obawiać się przeto należy, że przytrafiłoby się to słusznemu i trafnemu orzeczeniu o oświacie.

Albowiem nie na tem polega doniosłość jakiegos aforyzmu, czy dogmatu że go ludziennie lub więcej często bezmyślnie powtarzają, lecz na tem, że weń wierzą; czynnie wierzą t. j. że działalność swoją każdodzienną do wskazań danego dogmatu dostosowują. — Pod tym względem wszakże dużo jeszcze u nas pozostaje do życzenia.

Nauczyliśmy się na pamięć rozlicznych haseł, które zawsze mamy na podorzędziu gdy chodzi o palnięcie patryjotycznej mówki na obchodzie, lub napisanie korespondencji do gazety, lecz w uczynkach naszych tych haseł jakoś nie widać.

Wiemy o tem dobrze że zgo-da buduje a niezgoda rujnuje, a przecież klucy się o lada drobnotęskę; wołamy „swój do swego” a pieniądze zanosimy bez przerwy do obcych; twierdzymy że w jedności siła, a przedstawiamy o: braz wszelakiego rozdwojenia-wołamy nieustannie: „oświata ludu dokona cudu” a na książki i dobre gazety żalujemy grosza, że składkami na cele oświatowe niechętnie spieszymy ...

Przykładów pobobnych podobnych, niezgody noszego życia z wygłaszanami przez nas dogmatami i hasłami mamy wiele, spotykamy je wszędzie — a najwięcej może u tych właśnie, co temi hasłami przy każdej sposobności, bezmyślnie najwięcej szafują! ...

**Banque Française et Italienne
Pour l'Amérique du Sud**

**BANK FRANCUSKO - WŁOSKI
KURYTYBA.**

ZALOŻONY W PARANIE W ROKU 1910.

Kapitał zakładowy 50:000,000 Fr.
Kapitał rezerwowy 31:000,000 Fr.

Centrum — Paryż.

Filje: W KURYTYBIE, BUENOS-AIRES, SÃO PAULO, RIO DE JANEIRO, PERNAMBUCO, SANTOS, PORTO ALEGRE, ARARAQUARA, BARRETOS, BOTUCATU, CAXIAS, ESPRITO SANTO DE PINHAL, JAHU, MOCÓCA, PONTA GROSSA, RIBEIRÃO PRETO, SÃO CARLOS, SÃO JOSÉ DO RIO PARDO, PARANAGUA.

Adres telegraficzny do Banku w Paryżu lub którejkolwiek filji w Brazylii: SUDAMERIS.

W Buenos-Aires — FRANCITAL.

Bank ten przyjmuje pieniądze w depozyt:

Na rachunek bieżący zwykły procent 2 %
c/corrente limitada do 10:000\$000
z prawem wymowniania co dzień sum nie przecho-
dzających 1:000\$000 na 4 proc.
Z wymownieniem na 6 miesięcy przed wy-
jściem jakiegokolwiek sumy na 5 proc.
Z wymownieniem na rok 6 proc.

Podajemy się załatwiać wszelkie sprawy bankowe oraz przesyłki pieniędzy do każdej miejscowości w Brazylii lub zagranicę.

ADRES FILJI BANCU FRANCUSKIEGO W KURYTYBIE:

Ulica 1 de Março róg Marechal Deodoro.

Caixa Postal 0 — Telephone 190

REUMATOL

LECZY BÓLE REUMATYCZNE — DZIELNY ŚRODEK PRZE-
CIW GOŚCOWI, NERWOBÓLOM, ORAZ WSZELKIM IN-
NYM CHOROZOM MIĘŚNIOWYM.

Cena flakonu 1\$500.

APTEKA POLSKA

Ul. 15 de Novembro N. 5 — KURYTYBA

KOLONIŚCI!

SPRZEDAŻ ZIEMI, KOLONIA „BOM SUCESSO“!

W ruchliwej okolicy okręgu Itayopolisu, w zakończeniu linii Moema, w tworzącej się nowej kolonii „BOM SUCESSO“, na wyżynie Sta. Catharina sprzedaje się loty po 20 akierów (50 hektarów) bardzo tanio, na dogodnych warunkach.

Jest to nowoziem, składa się z pierwszej klasy ziemi do uprawy i z herwalów. Kolonia „BOM SUCESSO“ posiada kolowe drogi do stacji kolejowych Mafra i São Bento. Produkta rolne mają dogodny zbyt. — Sprzedaż przeprowadza i informacji udziela:

Germano Oertel --- MIERNICZY.

ITAYOPOLIS, STACJA MAFRA, SANTA CATHARINA.
19 — 20

CASA SCHMIDT — Coritiba

Praça Tiradentes N. 3 --- Praça Municipal Nr. 20, 22 i 24.
Adres telegrafu: LEUGIM --- Skrzynka Pocztowa N. 3 ---
Telefon N. 114.

DOM PIERWSZORZĘDNY Z WIELKIM WYBOREM:

Porcelany, praszo kamiennego, żelaza i szkła. Towarów żelaznych i narzędzi szkła do ukon. blachy da-howej, sprzętów słowolnych, nożów, maszyn do szycia, masz. n. domowych, naczyń kuchennych, broni, amunicji, drutu kolczastego, farb, oleju i p. kostu. Oleju do maszyn samochodów, cementu pierwszej jakości, pajków, lamp elektrycznych, ekonomicznych i materiałów dla instalacji elektrycznej.

Dr. MIROSLAW SZELIGOWSKI

BYŁY ASYSTENT KLINIK EUROPEJSKICH.

LEKARZ I OPERATOR.

KURYTYBA — RUA S. FRANCISCO N. 25.

Leczy podług najnowszych sposobów.

Wykonuje wszelkie operacje chirurgiczne.

Chorych zamiejscowych przyjmuje na leczenie i pobyt w klinice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roentgena. Posiada własne laboratorium do badań chemicznych i mikroskopowych oraz do badań krwi na choroby ukryte. ZAMIEJSCOWYM UDZIELA INFORMACJI LISTOWNIE.

„A Compradora“

Baczność!

Cheecie kupić lub sprzedać jakikolwiek przedmiot, nowy lub używany po cenie najdogodniejszej? POSZUKUJCIE

„A Compradora“

RUA 15 DE NOVEMBRO N 7 --- TELEFON N 508.

Mamy wielki wybór mebli, nowych i używanych, ubrań, maszyn do szycia, naczyń kuchennych, książek, wiele innych sprzętów, które sprzedajemy po cenach najniższych.

Zwiedźcie nasz sklep, a zaopatrzyicie się bardzo tanio w wiele przedmiotów których potrzebujecie.

KURYTYBA — PARANA.

Największy Polski Dom Handlowy w Kurytybie

BAZAR UNIÃO

IGNACEGO KASPROWICZA

AVENIDA LUIZ XAVIER N. 28 — RÓG PRAÇA OZORIO.

Posiada zawsze na składzie wielki wybór materiałów welnianych i bławatnych na suknie damskie i ubranie męskie.

Piękny wybór materiałów białych na suknie ślubne jakoteż welony i wianki. Olbrzymie zapasy koszul, kołnierzyków, krawatek, szkarpetek, pończoch, kapeluszy, parasoli i t. d. PO CENACH PRZYSTĘPNYCH.

AO LOUVRE

NAJWIĘKSZY I NAJWIĘCEJ UCZĘSZCZANY MAGAZYN
MÓD I GALANTERJI W POEUDNIOWEJ BRAZYLJI.

Specjalnością na szego magazynu są
UBRANIA ŚLUBNE.

Wybór wielki w rowrach a ceny najniższe.

Mamy na składzie wielki wybór przedmiotów mody i do codziennego użytku służących, jako zefiry, szewioty, bryns, płótna i t. p.

SPRZEDAJE SIĘ TYLKO ZA GOTÓWKĘ 4 Proc. W ZNACZKACH OSZCZĘDNOŚCIOWYCH.

BRAUN & S-ka

Kurytyba — Ulicja 15 de Novembro N 43, 45.

DOBRA OKAZJA!

Mam do sprzedania piękne gospodarstwo: Zabudowania gospodarskie, 70 akierów ziemi (w tem 40 akierów ziemi pod uprawę, 30 akierów herwalu), 2 murowane barzaski, i majador do młocenia herw. Portiera ogrodzona. CERNA PRZYSTĘPNA! Zgłoszcie się do LUCJANA PRZYBYLSKIEGO. — PAPANADUWA — Santa Catharina.

Fabryka „CAFE BRAZIL“.

MARCIN SZYNDRA & S-ka.

SKLEP ARTYKULÓW SPOZYWCZYCH.

Kupujemy i sprzedajemy wszystkie produkty krajowe. Wielki skład cukru, kawy, soli, wódki, naty i t. d.

Sprzedaję hurtowna i na rozdrób.

CURYTYBA — PLAC TIRADENTES 19 — TELEFON 23

Filja: Kolonja Thomas Coelho.

Jeżeli kto chce tanio, dobrze dać wykonać biletę wizytowe, książki rachunkowe, listy i t. p. lub pieczęcie kaucukowe, albo kupić książki do nabożeństwa, książki oraz inne dewocjonalja, niech się zwróci do składu

Cezara Schulza

W KURYTYBIE (Parana): ULICA BARÃO DO SERRO AZUL N. 12 i 14.

POLSKA STOLARNIA

MICHAŁA BIERNACKIEGO

NA BATELU — (Przy samym końcu linii tramwajowej).

Przyjmuje wszelkie roboty wchodzące w zakres stolarstwa z wyjątkiem ciesielskich.

ROBOTA SZYBKA, DOKŁADNA I GWARANTOWANA.

CENY PRZYSTĘPNE!